

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an .....20 coroane.
Pe jumătate de an .....10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Majestatea Sa, regele nostru Carol a dat, cu prilejul păcii făcute la Brest-Litovsc cu Ucraina, următorul manifest:

Cătră națiune!

Mulțămită ajutorului milostiv al Atotputernicului, am încheiat pace cu Ucraina.

Armele noastre biruitoare și politica noastră de pace, sinceră și continuată cu stăruință neobosită, ni-au adus primul fruct al luptei de apărare, purtate pentru existența noastră.

Impreună cu națiunea supusă la grele încercări, am încrederea că, după prima încheiere îmbucurătoare a păcii, în curând pacea generală va saluta omenimea suferindă.

Sub impresiunea păcii cu Ucraina, privim cu simpatie spre tânărul popor străduitor, cel dintâi între dușmanii noștri în a cărui inimă s'a deșteptat sentimentul iubirii de aproapele; un popor, care încoronându-și vitejia dovedită în numeroase bătălii, și-a luat curajul să dovedească pe față și prin fapte, convingerea sa mai bună, și ca cel dintâi s'a desfăcut de tabăra dușmanilor noștri, în scop să împreune năzuințele sale cu puterile noastre în interesul ajungerii țânței mari, care ne este de aici înainte comună.

Dacă dela primul moment, când am pășit pe tronul glorioșilor mei înaintași, m'am unit în gând cu națiunea, în ceea ce privește hotărîrea rezolută de a purta până la obținerea păcii onorifice războiul ce ni s'a impus, cu atât mai vârtos mă unesc cu dânsa în ceasurile acestea, când s'a făcut primul pas spre ajungerea țânței.

Purtând admirare și recunoștință plină de iubire: pentru vitezele mele trupe, cari dovedesc stăruințe aproape supraomenești și sunt gata de jertfe fără păreche, precum și pentru cei de acasă, cari aduc nu mai puține sacrificii, — cu deplină încredere privesc în viitorul apropiat și mai fericit.

Atotputernicul să ne dăruiească putere și stăruință să putem dobândi, nu numai pe seama noastră și a credincioșilor noștri aliați, ci pe seama întregii omenimi, învingerea hotărîtoare a păcii.

12 Februarie 1918.

Carol m. p.

Dr. Alexandru Wekerle m. p.

Drept și datorință.

(Catehizarea dela Timișoara).

„Sub conducerea unui comitet“, fiind proprietar, editor și „Prim-redactor“ Pr. D. Voniga, apare la Timișoara o revistă periodică, ce și-a luat nume „Revista Preoților“. Nu se prea știa până acum rostul adevărat al acestei reviste, dar acum mai nou am ajuns totuș să ne dumerim. Intr'un număr mai recent al său, în sfârșit Revista Preoților la loc de frunte indică chemarea sa frumoasă. Este adecă „organ de controlă“. Și fiindcă este „a preoților“, ea controlează, de bună seamă, pe preoți, mici și mari, peste tot va trebui să controleze mai vârtos biserica ortodoxă română, așa concludem cel puțin din faptul, că pe dl „Prim-redactor“ Pr. D. Voniga îl știm preot român ortodox.

Acest „organ de controlă“ bisericescă, între alte multe neglijențe săvârșite în sinul bisericii noastre române ortodoxe, în timpul mai recent a descoperit una gravă de tot: necatehizarea alor aproape 200 de elevi români ortodocși dela școlile medii de stat din Timișoara. În doi numeri consecutivi „organul de controlă“ alarmează lumea, că *biserica noastră* lasă necatehizați 200 de elevi. Publică scrisori dela părinții elevilor cu „sufletul meu de tot întristat pentru stările noastre dela gimnaziul de stat din Timișoara“ și despre „rușinea autorităților noastre“.

Primarticolul scris în această chestiune Revista Preoților îl întitulează „O datorință neglijată“. Datorința de a catehiza pe elevii români ortodocși este, bine-înțeles, datorința bisericii ortodoxe române și când prin urmare se svonește despre „o datorință neglijată“, asta vrea să spună, că păcătoasa biserică ortodoxă română și-a neglijat datorința catehizării.

„Am constatat și am scris“ — zice Revista Preoților — „că aproape la 200 de elevi români ort. dela gimnaziul de băieți și fete, dela preparandia de stat și dela școala superioară de fete din Timișoara nu se propune studiul religiunii“. Așa zice Revista Preoților. Dar, cu o seninătate stupidă, în această constatare dl Pr. D. Voniga vârtă propoziția incisă: „Nu ispitim din a cui vină“.

Cum nu „ispitești“ dle Pr.? Că doar' în fruntea articolului se scrie „o datorință neglijată“, iar în textul articolului se vorbește despre „stările noastre“ și despre „rușinea autorităților noastre“. D-ta deci,

dle Pr., nu numai că „ispitești“, ci afirmi hotărît, că *biserica* și-a neglijat datorința, că vina este a *stărilor noastre* și că „rușinea“ este a autorităților noastre. Dacă d-ta nu aveai intenția să produci convingerea asta, atunci combăteai părerea greșită a celor cu „scrisorile“, cari Te „soma“ și le arătai starea adevărată a lucrurilor, care nici decum nu constituie „neglijarea“ unei datorințe din partea bisericii, nici nu este „rușinea“ autorităților noastre, ci este, ceea ce d-ta foarte bine știi, cu totul altceva, este vorbă tocmai de lupta bisericii întru apărarea dreptului său, ca să-și poată împlini *datorința* catehizării neconturbată de nici o ingerință externă și ilicită.

D-ta știi foarte bine ce este, dle Pr. D-ta știi, că catehizarea nu este numai o *datorință* a bisericii, ci este cel mai cardinal *drept* al ei. Și cine îi deneagă dreptul ori voiește al face atârnat de factori străini bisericii, acela împiedică biserica în împlinirea *datorinței* sale.

Orice biserică numai prin doctrinele sale trăiește și prin urmare absoluta libertate de a propaga aceste doctrine și mai ales de a instrui în acelea doctrine tinerimea școlară, este cea mai de căpetenie condiție de viață a oricărei biserici. După rânduielile canonice ale bisericii noastre ortodoxe răsăritene, îndeosebi după canonul 58 apostolesc și după canonul 19 al sinodului VI ecumenic episcopul este învățătorul suprem în eparhia sa. Funcțiunea de catihet în biserica noastră aparține la „potestas magisterii“ garantată episcopilor și acest punct de mănecare prin ordinațiunea sa Nr. 11.042 din 7 Iulie 1878 l-a recunoscut și ministerul nostru de culte și instrucțiune publică în privința bisericii romano-catolice, cu care împreună fimem în comun doctrina aceasta dogmatică a bisericii lui Hristos.

După organizația actuală statutară, confirmată prin decret regal, a bisericii ortodoxe române din patrie, episcopatul nostru a transmis dreptul de instituire a catihetilor în sfera de competență a consistorului eparhial. Nici episcopul însă și nici consistorul nu are dreptul de a admite absolut nici o ingerință externă în efectuarea învățământului catihetic. În caz de jignire a dreptului dispozitiv statutar al consistorului, dreptul de a pune și de a dimite pe catiheti are să revină în iurisdicțiunea canonică a episcopului, pe care puterea luminească nu-l poate lipsi de o atribuție spirituală canonică emanată

din „potestas magisterii“, ce s'a rezervat exclusiv episcopilor.

Dreptul de a învăța al bisericii, este un drept *absolut* al ei, de care nimeni nu se poate atinge fără a primejdui biserica în temelile ei. Când se încearcă această atingere din orice parte și din orice fel de considerațiuni, biserica trebuie să se opună cu ultima energie, *orice s'ar întâmplă în urma acestei opuneri*. Cea mai mică concesiune în această chestie constituie renunțarea la însăși ființa bisericii. În învălmășala vieții pământene, unde atâtea interese omenești se sbuciumă și se bat pentru validitate, nu odată s'au produs situațiuni, în cari biserica ortodoxă română a trebuit să-și impună jertfe foarte dureroase pentru apărarea neîntinată a ființei sale. În asemenea situațiuni interesul inferior se subordonează celui superior și orice jertfă s'ar cere pentru mântuirea principiilor unghiulare ale bisericii, jertfa trebuie adusă, dacă nu voim să jertfim însăși biserica. Fie încercarea cât de neînsemnată la aparență, ea trebuie respinsă cu toată energia, căci orice *inceput de concesiune în acest punct este identic cu sfârșitul bisericii*. Nicăiri ca aci nu se potrivește dictonul latin: *principiis obsta*.

Două principii fundamentale rezidă la temelile bisericii ortodoxe: *naționalitatea și dreptul de a învăța*. În petițiunea sa din 1850 către Împăratul episcopul Andreiu Șaguna scrie așa: „In biserica orientală limba poporului e totodată și limba bisericii și prin urmare *biserica stă într'o legătură atât de strânsă cu naționalitatea* declarată de aparținătoare ei, *incât viața și înaintarea uneia e condiționată dela viața și înaintarea celeilalte*“. Naționalitatea românească este elementul constitutiv al bisericii noastre ortodoxe române, iară dreptul ei de a învăța se întemeiază pe cuvintele Mântuitorului: „*Mergeți și învățați*“.

Cine atentează la naționalitatea bisericii ori la dreptul ei de a învăța, acela atentează la însăși ființa bisericii noastre ortodoxe și mai vârtos preoții ar avea

sfânta chemare să opună ultima rezistență în fața unor asemenea atentate, „si fractus illabitur orbis“.

E prea dureros, că Revista Preoților știe, cum în cazul de față e vorba de încercarea unui atentat împotriva dreptului de a învăța al bisericii, o încercare dintre cele mai primejdioase pentru viitorul bisericii noastre. Acest drept divin al bisericii însă nu poate fi obiect de tocmeală ori căpătuială. Și totuș revista, ce pretinde a fi a preoților, în loc să sară întru apărarea bisericii, ia apărarea atentatorilor împotriva ei și nu vorbește de „rușinea“ atentatorilor, ci de „rușinea“ bisericii. Hristos și adevărații lui ucenici au suferit moarte pentru mântuirea noastră. „Revista Preoților“ însă cere, ca noi să jertfim însăși această biserică mântuitoare, pentru ca nu cumva elevii din Timișoara să rămână fără clasificare din studiul religiunii. Dacă părinții acestor elevi ar cunoaște adevăratul motiv, pentru care fiii ori fiicele lor nu pot primi calcul din religiune, atunci ei, întrucât sunt buni ortodocși români, ar scoate din casele lor „Revista Preoților“ și ar ocoli pe viitor atari institute de învățământ, în cari religia ortodoxă nu se propune elevilor români, nu din vina ori spre „rușinea“ autorității noastre bisericești, ci din vina și spre „rușinea“ acestora, cari prin încălcarea dreptului de a învăța al bisericii ar dori să-și procure anumite situații de mult ahtiate.

Simțim dureroasa necesitate, să apărăm biserica noastră strămoșească nu numai împotriva atentatorilor, ci și împotriva „Revistei Preoților“.

Și va trebui s'o apărăm mai vârtos în contra d-tale, dle Pr.!

Un predicator modern.

Arad, 5/18 Februarie 1918.

Înainte de izbucnirea războiului un tânăr cu bună pregătire academică, cu pronunțate aptitudini literare și cu remarcabil talent oratoric avu îndrăzneala să urce amvonul catedralei din Sibiu, care tânjise ani de-a rândul, — după cum

se mai întâmplă și în timpul de față — într'o inaniție și muțenie îndărătnică, vrednică de toată osândă.

Cele dintâi predici ale lui au avut darul de a impresiona adânc auditorul. Cuvinte de laudă, aprecieri însuflețite se puteau auzi după fiecare predică, din partea celor doritori de a înțelege și de a primi cu mulțămire darul acesta nou, care începe a se revărsa în unde luminoase de pe amvonul impunătoarei catedrale. Nu lipsia — firește — din corul aprecierilor nici glasul de cărteceală sceptică ori de directă nemulțămire din partea celor ce se simțiau tulburați în odihna lor tradițională prin felul acesta de predică nouă, mișcătoare și impetuoasă.

Dar predicatorul *Dr. Ioan Broșu* neținând seamă de șoaptele celor dintru întunec, a pășit cu bărbăție înainte pe calea de răspânditor al luminei, de tâlcuitor al Scripturii și propovăduitor al lui Hristos.

Rezultatul stăruințelor sale în această direcție îl înfățișează acum într'o carte frumoasă, tipărită în Arad, cu titlul mistic și simbolic: „*Casa dela Ierihon*“.

Cele 27 de predici din partea I și II a „Casei dela Ierihon“ ni-l înfățișează pe autorul lor în lumina simpatică și atrăgătoare a unui adevărat *predicator modern*, deopotrivă stăpânitor asupra mijloacelor *poetice și oratorice*, că ajutorul cărora poate captivă, convinge și înduplecă un auditor cu exigențe variate. Numeroase pagini ale acestei cărți arată, că mai ales neîntrecutul ierarh și dascăl al lumii, *Ioan Gură de Aur* i-a servit autorului ca model întru alcătuirea predicilor sale. Dar găsim între ele și de acelea, în cari originalitatea autorului iasă la iveală prin faptul, că înlătură cu desăvârșire clișeele învechite și cu un gest suveran, pe care nu-l poate îndreptăți decât superioritatea talentului, trece peste așa numitele *regule omiletice*, cum face d. ex. în minunata legendă orientală „Artaban“. Cine va ceti cu atențiune această legendă, va simți adâncă plăcere și va putea constată cu ușurință, că textul biblic îmbrăcat în haina ei novelistică, impresionează cu mult mai puternic decât o predică lucrată fără greș după toate îndrumările omiletice.

Lucru firesc de altfel, căci precum toate regulile poetice, tot astfel nici regulile omiletice nu vor putea da nimănui darul oratoriei. Dimpotrivă, ori cine are dela Dumnezeu aceste daruri, va reuși să și le valideze în deplină libertate, fără a-și strămTORĂ avântul minții și al inimii, ca în patul lui Procustes, în anume regule pedante. Chiar literatura de specialitate recunoaște și accentuiază în zilele noastre cu deosebit aplomb acest adevăr. Astfel una dintre cele mai însemnate reviste de specialitate teologică din patrie scriă într'un recent număr al său, cu privire la structura și împăr-

Din natura stelelor.

E o chestie foarte interesantă și plăcută natura stelelor. Nu cred să fie cineva care să nu se fi gândit cândva la natura și ființa acelor puncte luminoase, cari scânteiază așa de plăcut și cari ni se prezintă în o formă atât de înălțătoare și maiestoasă.

În sfânta scriptură se face amintire de mai multe constelații. În cartea Iov bunăoară se amintește de constelațiile Orion, Ursa-mare (Carul-mare) și Pleiade (Cloșca cu pui). Numirile sunt împrumutate dela popoarele orientale, Asirieni, Egipteni, Perși, Arabi, cari au fost mai mult astrologi, magi și mai puțin astronomi. Ei profeteau din stele, după cum și azi vreau să profetească cei ce pot seduce pe neștiutori. Din stele nu se poate ceti nimic ce s'ar putea referi la viața noastră externă sau individuală, fără numai putem ceti lucruri, l-gi cari se referesc și la planetul nostru, la soarta Pământului nostru. Și anume din observarea unor momente și fenomene, prin analogie, asemănăm respectivele fenomene cu cele cari s'ar putea ivi și produce și la noi și astfel deducem unele sau altele urmări. Aceste însă sunt numai deduceri și numai cu o critică serioasă și științifică se pot lua de ban bun.

Puțin au știut popoarele amintite despre ființa stelelor, după cum puțin știe azi poporul. Poporul, țaranul le vede strălucind și crede că sunt fixate pe firmament (pe cerime), pentru plăcerea noastră, și că ar fi quasi un

tablou ceresc cu stele mai mari sau mai mici. Țaranul crede, că aceea stea e mai mare, care se vede mai mare; ce nu e tocmai așa, fiindcă după anumite observații și calculi s'a aflat că unele dintre stelele cele mai mari la vedere pot fi mai mici decât altele, cari par a fi mai mici.

Mărimea stelelor se stabilește după strălucirea lor, pentru o orientare mai bună pe cer. De fapt însă mărimea adevărată nu s'a putut stabili până acum numai la puține stele.

Fiecare poate deosebi pe cer stele mai strălucitoare, acele sunt stele de mărimea primă. Ca unitate se ia strălucirea stelei Spica sau a umărului drept al lui Orion, care e Betageuze, o stea roșietică. Stele de prima mărime sunt pe întreg cerul nordic și sudic 19, dintre cari cele mai frumoase sunt: Sirius cel mai frumos soare de pe întreg cerul, apoi Wega, Arcturus (sau steaua primă a Boarului) Spica și altele. Sirius poate fi recunoscut foarte ușor, întrucât de pe acum înainte se va putea vedea seara și mai târziu noaptea întreagă la sud-est (ost). Străluceste frumos, e de culoare albă-verzie și licărește astfel de parcă ar fi pururea vesel și viot. E în constelația Cănelui mare și e în mijlocul pieptului cănelui. Cine are bună și bogată fantazie poate recunoaște constelația Cănelui. E tocmai pusă deasupra orizontului.

De mărimea a doua sunt cele cinci stele ale Carului mare, este steaua polară, sunt fușteii sau brâul lui Orion, sunt unele stele din Lebădă (sau Crucea cerului) și alte multe. Prea multe nu sunt și după cum ne învață Flamarion se și

poate socoti numărul lor. Ca lege generală spune că numărul stelelor din o clasă corespunde la de 3 ori numărul stelelor din clasa precedentă. De prima mărime sunt 19, deci cine vrea ca să-și dea seamă de numărul stelelor să socotească până la a 6-a mărime, câte poate vedea cu ochii liberi, sau dacă curiozitatea l-ar duce și mai departe poate socoti până la 10 a mărime. Numărul va fi suma tuturor stelelor de diferite mărimi.

De mărimea a treia sunt mai multe, dar sunt mai puțin strălucitoare decât cum sunt cele de mărimea precedentă. Cine cunoaște Carul mare să observe deosebirea ce este între strălucirea stelelor cari formează roatele din dărăt: Cea deasupra e de mărimea a doua, iar cea din jos e de a treia. Iar de va compară stelele cari formează roțile dinainte va observă că cea deasupra e cu mult mai mică decât toate celelalte. Aceasta e de mărimea a patra. Tot în Carul mare un ochi bunșor va găsi și o stea de mărimea a 5-a. Anume ruda carului, sau oiștea constă din trei stele, cari nu sunt în linie dreaptă și formează un arc. Lângă steaua cea din mijloc Mizar, este o stea mică, care parcă s'ar ascunde după cea mai mare. E Alkor, sau pogânicul care mână boii. Steluța aceasta, după cum ne spune Flamarion, servea celor vechi pentru a încerca vederea unuia sau altuia. Astfel și acum cine voiește să-și încerce vederea, să caute steluța și de o găsește, e semn că are vedere bună.

(Va urmă.)

Anatemizarea bolșevicilor. Decretând guvernul lui Lenin, alias Zederbaum și Trozki, alias Bronstein, separarea bisericii rusești de stat patriarhul din Moscova a pus pe toți bolșevicii sub anatemă. La litiă, când s'a rostit blestemul au luat parte peste 100.000 de oameni și nu s'a petrecut nici un incident.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

PARTEA OFICIALĂ.

357/1918.

Tuturor oficiilor protopresbiterale și parohiale din districtul consistorului arădan.

Se aduce la cunoștința tuturor oficiilor protopresbiterale și parohiale, că în conformitate cu ordinul Excelenței Sale Dlui Ministru comun de răsboiu, Nr. 23.444/1917, la fiecare biserică este a se lăsa neatins de recvirare clopotul cel mai mic. Intrucât și acest clopot ar fi fost recvirat, comuna bisericească interesată cu provocare la ordinul ministerial susindicat poate să ceară direct la comanda militară concernată restituirea aceluși clopot.

Arad, la 27 Ianuarie (9 Februarie) 1918.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei a II-a din **Arad**, de clasa primă, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune pământ extravilan.
2. Birul parohial.
3. Dotațiunea dela oraș.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul va catehiza fără nici o remunerațiune conform îndrumărilor ce le va primi dela superioritatea sa bisericească.

Doritorii de a reflecta la aceasta parohie, recursele adresate comitetului parohial din Arad, și ajustate cu documentele de calificatiune pentru parohii de clasa primă, cu testimoniu de maturitate și eventual cu atestat despre serviciul prestat pe terenul bis-școlar, au să le înainteze oficiului protopopesic din Arad, în termenul concursual, în care restimp pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii și pe lângă încunoștințarea prealabilă a protopresbiterului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie; — iar întru cât vor fi din alta diecează, vor avea să dovedească că pentru a recurge au consimțământul Consistorului, respective a Episcopului diecezan.

Cel ales va suportă toate dările după sesiune și după venitul parohial.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Traian Vașian**, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de preot din Izvin devenit vacant prin strămutarea părintelui Ion Oprea, se escrie în temeiul ordinului Ven. Consistor Nr. 281/1918 — concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială aparținătoare acestei parohii.
2. Intravilanul de sub Nr. casei 49 și extravilanul aparținător.
3. Stolele legale.
4. Eventuala întregire a dotațiunei dela stat, pe care însă nici parohia nici Ven. Consistor nu o garantează.

Preotul care se va alege se va îngriji însuși de cortel, va suportă dările și sarcinile publice după beneficiul său și va catehiza la

școalele din loc fără a pretinde vre-o remunerațiune oarecare.

Parohia e de clasa I, deci dela recurenți se recere cvalificațiunea normată în concluzul Ven. Sinod eparhial din Arad Nr. 84, II, 1, 1910.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească la oficiul protopresbiteral deodată cu insinuarea dorinței de a se prezenta poporului:

a) că au cvalificațiunea prescrisă și că intrunesc toate condițiile concursuale;

b) întru cât sunt din alta diecează trebuie să dovedească tot atunci, că posed consimțământul Prea Sfinției Domnului nostru episcop diecezan de a reflecta la aceasta parohie.

c) sunt poștiți în fine ca în termenul concursual să se prezinte într-o Duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Izvin spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Petițiunile ajustate cu documentele, de lipsă în senzul indicat mai sus și adresate comitetului parohial din Izvin să se trimită în termenul concursual oficiului protopopesic gr.-ort. rom. în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros).

Dat în ședința Comitetului par. gr.-ort. rom. din Izvin ținută la 27 Decemvrie v. 1917.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Ioan Oprea**, ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei vacante din **Chelmac** (Maroseperjes) protopresbiteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Veneratului Consistor diecezan de sub Nr. 241/918 prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul officios „Biserica și Școala”.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Casă parohială cu grădină și supraedificatele recerute.
2. Una sesiune pământ constătoare din 32 jughere pământ, din care jumătate pe șes, jumătate pe deal.
3. Birul legal.
3. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat.

Toate dările publice după beneficiul parohiei le solvește alesul care e îndatorat a catehiza la școala confesională din loc, fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa I; dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea pretinsă prin concluzul Ven. Sinod eparhial de sub Nr. 84/1910 II/1.

Recursele ajustate cu documentele recerute prin Regulamentul în vigoare, precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci și adresate comitetului parohial din Chelmac, au a se înainta Prea on. oficiu protopopesic gr.-ort. rom. din Lipova (Lippa) în termenul concursual, sub durata căruia reflectanții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii, vor avea a se prezenta în sf. biserică din Chelmac, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din alta diecează și aceea că au înalta încuviințare a Ven. Consistor, respective a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan din Arad să poată reflecta la aceasta parohie.

Chelmac, din ședința comitetului parohial ținută la 20 Decemvrie 1917 (2 Ianuarie 1918).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu **Fabriciu Manuilă**, protopresbiterul Lipovei.

—□—

1—3

În baza ord. V Consistor Nr. 1032 B. 1917, prin aceasta se publică cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”, următoarele concursuri preoțești din protopopiatal Peșteșului:

- I. Pentru **Chistag**. 1. Un intravilan parohial.
2. Pământ parohial de 19 jughere, parte arător, parte fânaș.
3. Birul preoțesc dela fiecare Nr. de casă câte-o jumătate de măsură cucuruz sfârmat, eventual prețul ei curent.
4. Stolele îndatinate în trecut.
5. De casă parohială se va îngriji alesul, care va achita și dările publice după pământul parohial. Parohia e de cl. III-a.

II. Pentru **Tețché**. 1. Intravilanul parohial și folosirea cimiterului, în extensiune de 3 holde.- 2. Birul preoțesc dela fiecare număr de casă câte o zi de lucru cu mâna, care se poate răscumpără cu 2 cor.
- 4. Stolele îndatinate.
- 5. De locuință se va îngriji alesul, care va provedea și

catehizațiunea elevilor fără altă remunerațiune. Parohia e de cl. III-a.

Reflectanții să-și înainteze, în termenul legal, cererile de concurs, adresate comitetelor parohiale din Chistag și din Tețche, Prea Onor. oficiu protopresbiteral din Mezôtelegd, având, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta protopopului tractual, înainte de a merge în parohii, — pentru a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și serviciul divin.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: **Alexandru Munteanu**, protopresbiter ort. român.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Moșnița** fostă a parohului Procopiu Martin, se escrie în temeiul ord. Ven. Cons. Nr. 115/1918 concurs cu termen de **30 zile** în organul diecezan „Biserica și Școala”. Beneficiul împreună cu această parohie este următorul:

1. Sesiunea parohială, cu intra și extravilanul aparținător acestei parohii.

2. Stolele legale.

3. Birul parohial în bani, după cum acesta este fasonat la întregirea congruală 200 cor. și care sumă se plătește din cassa culturală în rate anticipative 3 lunare.

4. Eventuala întregire a dotațiunei dela stat.

De locuință va avea să se îngrijească alesul pe spesele sale; alesul va fi îndatorat să catehizeze la școalele din loc fără altă remunerațiune.

Dările publice după beneficiu le va suportă alesul.

Parohia este de clasa I (prima) și deci dela recurenți se recere cvalificațiunea prescrisă pentru astfel de parohii cu concluzul Ven. sinod eparhial din 1910 Nr. 84 II, 1.

Doritorii de a reflecta la acest post sunt poștiți:

a) În termenul concursual să se prezinte în parohie spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, cântare, oratorie și tipic. Inainte de prezentare vor avea să dovedească la protopopul actual că posed cvalificațiunea prescrisă pentru aceasta parohie.

b) Întru cât sunt din alta diecează Aradului cu ocaziunea prezentării la protopopul tractual vor avea să dovedească că au înalta încuviințare a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop din Arad, ca să poată reflecta la aceasta parohie.

c) Petițiile concursuale ajustate cu documentele recerute în original și adresate com. par. din Moșnița, se vor trimită în termenul concursual oficiului protopopesic ort. rom. din Timișoara (Temesvár).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Ioan Oprea**, protopop.

—□—

3—3

Conform ord. Ven. Consistor Nr. 1141/B 1917: Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Cornil** protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs. cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumente.

1. Grădina de pe intravilanul casei parohiale.
2. Folosirea cimirului.
3. Pământul parohial, de 7 și 1/4 jughere, arător și fânaș, după care preotul va achita dările publice.
4. Bir preoțesc dela fiecare casă câte o măsură de cucuruz sfârmat, sau prețul ei curent din piață.
5. Stolele îndatinate.
6. Drept de pășunat pentru 10 cap. de vite proprii în pășunea comunală.
12. metri cubici de lemne de foc, din pădurea comunală, făcute și transportate pe spesele proprii.
8. Din fundațiunile „Venter Vișea” și „Dat Ana” pentru pomenirea la sf. liturghii 8 cor., de tot 16 cor.
9. Întregirea dotațiunei dela stat, conform pregătirei, ce posedă.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Cornil, Prea Onor. oficiu protopresbiteral ort. român în Mezôtelegd, în termenul legal având a se prezenta cu știrea protopresbiterului, în sfânta biserică din Cornil, pentru a sluji sfânta liturghie, a cânta și predica.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Alexandru Munteanu**, protopresbiter ort. român.

—□—

3—3